

Šlosar, Dušan; Štědroň, Miloš

Z údobí rudolfinské kapely : některá česká jména

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. H, Řada hudebněvědná. 1983, vol. 32, iss. H18, pp. [31]-33

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/112193>

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

DUŠAN ŠLOSAR — MILOŠ ŠTĚDRŇ

Z ÚDOBÍ RUDOLFINSKÉ KAPELY NĚKTERÁ ČESKÁ JMÉNA

Všeobecně se soudí o podílu Čechů a domácích hudebníků i hudebních aktivit v rudolfinské kapele na pražském dvoře v letech 1583—1612 s jistými rozpaky. V souboru dochovaných jmen rudolfinských hudebníků převažují Nizozemci, Němci a Italové. To je nezvratný fakt, jehož podstatu nelze změnit žádnými dalšími skutečnostmi. Již ze samotné povahy kapely a její organizace vyplývá zřetelně rozhodující podíl těchto představitelů stejně jako repertoár, obsazení a způsob řešení podílu vokální a instrumentální složky.

Naše poznámka chce poukázat na to, že při pozornějším čtení dochovaných souborů jmen hudebníků lze ojediněle najít česká jména, jež doposud unikla pozornosti naší muzikologie. Jejich nositelé pro nás vesměs zůstávají anonymy, o nichž máme jen mizivé informace. Některé případy jsou v našem souboru 20 jmen sporné a český původ nositelů je jen více nebo méně pravděpodobný.

Uvádíme následující soubor českých nebo pravděpodobných českých jmen z doby, jež zrovna neoplývala nadbytkem informací:

1. *B o n* *Wratislaw* — podle křestního jména se velmi pravděpodobně jedná o Čecha; příjmení může být odvozeno ze jména Bonifác (Svoboda 178)
2. *H a s s d a l* *Michael* — zřejmě přepis počeštěného jména Hašťal, což je podle Gebauera česká úprava latinského jména *Castullus*
3. *H a s t a l l* *Martinus* — nepatrně změněný přepis předcházejícího jména
4. *K e r k* *Petr* (?) — české jméno v archaické nebo nářeční hláskové podobě (Svoboda 195)
5. *K h o s o r i* *Petter* — příjmení může být odvozeno z českého slova „kcoř“ — srp (Svoboda 199)
6. *L e b l o n* *Phillip* — snad Lebloň (?), jméno vytvořené suffixem *-oň*. Křestní jméno ovšem zpochybňuje tuto možnost, neboť se často vyskytuje u řady francouzských, valonských a vlámských hudebníků rudolfinské kapely

7. *Losskott* — jméno hráče na pozoun, jež by mohlo svědčit o nositelově českém původu (Svoboda 204, Gebauer II 269)
8. *Luka Jan (?)* — jméno hráče na pozoun. Z novodobého zkráceného kopiáře není zřejmé, zda bylo křestní jméno v české podobě, což by mohlo svědčit ve prospěch českého původu nositele
9. *Mníšek Pavel* — nesporně české jméno hráče na pozoun (Svoboda 192)
10. *Pernitz Fridrich* — snad *Pernica*
11. *Pica Sebastian* — snad *Pika*, zakončení jména české (Svoboda 198)
12. *Pino Wenzeslawes* — podle křestního jména by mohlo jít o Čecha; příjmení ovšem působí rozpaky
13. *Pondeli Wenceslaus* — křestní jméno i příjmení jsou české (Beneš 245)
14. *Pondelius Petr* — (...olim domi Rudolphi II. chori musicus) prosí česky nepouštět z vězení zpronevěřilou manželku *Annu Pondeliovou*
15. *Robotsky Johan* — české příjmení
16. *Sak Franciscus* — snad přepis českého příjmení *Žák*
17. *Stastny Maurus* — české příjmení
18. *Třeboňský Caspar* — české příjmení
19. *Trubach Christof* — snad *Trubač*
20. *Zigotta Georg, Lucas a Paul*. Jméno této pražské rodiny se vyskytuje též v podobě *Zykota, Czygkota, Czyhotta*. Přípona *-ota* je slovanšská, základ v důsledku variability zápisů nejasný. Může jít o jméno polské nebo české (Svoboda 165, Beneš 292, 308)

Prameny a literatura:

Ludwig Ritter von Köchel, *Die Kaiserliche Hof-Musikkapelle in Wien von 1543 bis 1867*, Wien 1869.

Albert Smijers, *Die kaiserliche Hofmusik-Kapelle von 1543—1619*. In: *Studien zur Musikwissenschaft VI—VIII, 1919—1921*.

Soubor excerpt v hudebním archívu oddělení dějin hudby Moravského muzea (J 3—4/VII, SM 21/22, J 5/VII, SM S 21/21, J 3/VII, SM S 21/21, J 7/VII, SM B 26/2, J 7/VII, SM B 26/2); jde o zkrácené kopiáře vesměs německých písemností týkajících se rudolfinské kapely a agendy, jež na ni bezprostředně navazuje.

Josef Beneš, *O českých příjmeních*, Praha 1962 (Beneš)

Jan Gebauer, *Slovník staročeský I, II*, Praha 1970² (Gebauer)

Jan Svoboda, *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha 1964 (Svoboda)

**EINIGE TSCHECHISCHE NAMEN
AUS DER ZEITSPANNE DER KAPELE
DES RUDOLPH II.**

Sowohl in der Musikkapelle des Kaisers Rudolph II., als auch in der an diese Kapelle anknüpfenden Musikergruppe der Prager Burg lassen sich für die Zeitspanne 1583–1623 zahlreiche Namen von wenig bekannten Musikern tschechischer Herkunft feststellen. Die Namen werden oft durch die deutsche Schreibweise der damaligen Dokumente (Schematismen) verzerrt.

